

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 6Co/172/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7917212116
Dátum vydania rozhodnutia: 01. 07. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Andrea Galdunová
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2020:7917212116.1

Uznesenie

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Andrey Galdunovej a sudkýň JUDr. Viktórie Midovej a JUDr. Zuzany Stolárovej v spore žalobcu: BENCONT COLLECTION, a.s., so sídlom v Bratislave, Vajnorská 100/A, IČO: 47 967 692, proti žalovanému: P. Š., nar. XX.XX.XXXX, bytom Z., M. XXX/X, zastúpenému JUDr. Petrom Vachanom, advokátom, so sídlom v Žiline, Pavla Mudroňa 1191/5, o zaplatenie 972,79 € s príslušenstvom, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Trebišov zo dňa 18. septembra 2018 sp. zn. 17Csp/159/2017

rozhodol:

Z r u š u j e rozsudok Okresného súdu Trebišov zo dňa 18. septembra 2018 č.k. 17Csp/159/2017-111 a v r a c i a vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Trebišov (ďalej len súd prvej inštancie alebo len súd) rozsudkom zo dňa 18 septembra 2018 č.k. 17Csp/159/2017-111 uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi istinu 972,79 €, úroky vo výške 479,05 €, úroky vo výške 25,5% ročne zo sumy 972,79 € (zo zostatku nesplatenej istiny) od 18.08.2017 do zaplatenia, úroky z omeškania vo výške 5,25 % ročne zo sumy 972,79 € od 18.08.2017 do zaplatenia, a to v lehote do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku (výrok I.) a žalobcovi priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % voči žalovanému (výrok II.).

2. Rozhodol tak o žalobe doručenej súdu dňa 21.8.2017, ktorou sa žalobca domáhal od žalovaného zaplatenia istiny vo výške 972,79 € s príslušenstvom s odôvodnením, že dňa 23.05.2012 uzavrel jeho právny predchodca so žalovaným zmluvu o úvere č. 9623553012, na základe ktorej mu poskytol peňažné prostriedky vo výške 1.400 €, ktoré sa žalovaný zaviazal vrátiť v splátkach po 47 € mesačne po dobu 48 mesiacov. Žalovaný neplnil úver riadne a včas, preto žalobca vyhlásil úver za predčasne splatný ku dňu 04.08.2014.

3. Neskôr (podaním doručeným súdu 1.6.2018) žalobca opravil petit žaloby v časti uplatňovaného percentuálne určeného úroku ako aj úroku z omeškania a v časti úrokov a úrokov z omeškania vyčíslených ku dňu 31.05.2017, keď správne majú byť úroky a úroky z omeškania vyčíslené ku dňu 31.05.2017 vo výške 473,24 €. Zároveň žalobca zobral žalobu v časti úrokov a úrokov z omeškania vyčíslených ku dňu 31.05.2017 v časti prevyšujúcej sumu 394,47 € späť a žiadal konanie v tejto časti zastaviť z dôvodu úhrady vykonanej žalovaným v sume 78,77 €. Žalobca teda žiadal, aby súd zaviazal žalovaného k povinnosti zaplatiť mu istinu 972,79 € a úrokmi z omeškania vyčíslenými ku dňu 31.5.2017 vo výške 394,47 € a úrokmi vo výške 25,5 % ročne zo sumy 972,79 € od 1.6.2017 do zaplatenia, spolu s úrokmi z omeškania vo výške 5,25 % ročne zo sumy 972,79 € od 1.6.2017 do zaplatenia.

4. Súd vec právne posúdil podľa § 497 a § 504 zákona č. 513/1991 Zb. Obchodného zákonníka, spolu s § 52 ods. 1,2,3,4, § 53 ods. 1 zákona č. 140/1964 Zb. Občianskeho zákonníka, ako aj podľa § 658 ods. 1 OZ, spolu s § 517 OZ. Konštatoval, že právny predchodca žalobcu ako veriteľ sa zaviazal za podmienok a dojednaní v zmluve uvedených na žiadosť dlžníka poskytnúť peňažné prostriedky do výšky a v mene

v zmluve uvedenej dlžníkovi (t.j. žalovaného). Závazok žalovaného spočíval v jeho povinnosti splatiť úver veriteľovi spolu s príslušenstvom a poplatkami riadne a včas a dodržiavať podmienky dohodnuté v tejto zmluve. V konaní nebolo medzi stranami sporné, že žalovaný porušil svoju povinnosť splácať jednotlivé splátky úveru riadne a včas, v dôsledku ktorej skutočnosti veriteľ listom zo dňa 04.08.2014 v súlade so zmluvou a obchodnými podmienkami vyhlásil predčasnú/mimoriadnu splatnosť úveru ku dňu 04.08.2014 a žalovanému oznámil, že splatná pohľadávka s príslušenstvom ku dňu 04.08.2014 predstavuje 1.109,49 € s tým, že ho vyzval, aby tento záväzok uhradil v lehote najneskôr do 10 dní od doručenia výzvy. Žalovaný dlžnú sumu veriteľovi napriek tomu neuhradil. Všetky vyššie uvedené skutočnosti žalobca v konaní preukázal listinnými dôkazmi a to najmä Zmluvou o úvere, výpisom z účtu, výzvou na úhradu dlžnej sumy. Preto súd zaviazal žalovaného na zaplatenie sumy istiny vo výške 972,79 €. Žalovaný po podaní žaloby uhradil sumu 78,77 €, ktorú skutočnosť potvrdil aj žalobca a preto žiadal konanie v tejto časti zastaviť.

5. Súd sa nestotožnil so žiadaním z tvrdení žalovaného o obsahových nedostatkoch zmluvy, majúc za to, že druh spotrebiteľského úveru je jasný z označenia zmluvy o úvere - dostupná pôžička. Súd zistil, že zmluva obsahuje všetky náležitosti podľa § 9 ods. 2 zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch, a to aj vrátane náležitosti uvedenej v § 9 ods. 2 písm. k) zákona č. 129/2010 Z.z., keď vychádzal z právneho názoru vysloveného v uznesení Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 22.02.2018, sp. zn. 3 Cdo 146/2017.

6. Ďalej vychádzal z úvahy, že ustanovenie § 658 ods. 1 Občianskeho zákonníka ani iného právneho predpisu neustanovujú, na akú dobu možno pri peňažnej pôžičke dohodnúť úroky. Predmetné ustanovenie zakotvuje iba možnosť sa pri peňažnej pôžičke na týchto úrokoch dohodnúť, o dobe na ktorú tak možno urobiť ale nie je zákonom ustanovené. Vzhľadom k tejto dikcii, ktorá neobsahuje jednoznačný príkaz či zákaz vo vzťahu k vymedzeniu predmetnej doby, ako i k jej povahe, z ktorej nevyplýva, že sa od neho nemožno odchyliť, je podľa súdu možné vyvodiť záver, že ide o ustanovenie dispozitívnej povahy, ktoré zmluvné strany nijak neobmedzuje v možnosti upraviť si obsah záväzkového právneho vzťahu v rámci zmluvnej autonómie pokiaľ ide o dobu, na ktorú sa úroky dojednávajú. Tomuto záveru zodpovedá i to, ako sú právnou teóriou a rozhodovacou praxou súdov všeobecne prijímané inštitúty zmluvných úrokov a úrokov z omeškania, ktoré sú oboje príslušenstvom pohľadávky, avšak majú odlišné funkcie. Zatiaľ čo zmluvné úroky sú odmenou za užívanie istiny, úroky z omeškania predstavujú zákonnú sankciu sa omeškanie s platením a na rozdiel od zmluvného úroku ich môže veriteľ požadovať, aj keď neboli dohodnuté. Pritom platí, že môžu existovať vedľa seba. V prejednávanom spore sa zmluvné strany v článku 2. Zmluvy o úvere dohodli na type a výške fixnej úrokovej sadzby vo výške 25,50% ročne. Z uvedeného teda vyplýva, že žalobcovi vznikol nárok na dohodnuté zmluvné úroky vo výške 25,50% ročne. Žalobca tento úrok spolu s úrokom z omeškania vyčíslil ku dňu 31.05.2017 a predstavuje sumu 394,47 €. Súd preto zaviazal žalovaného na zaplatenie úrokov a úrokov z omeškania vyčíslené ku dňu 31.05.2017 vo výške 473,24 € (správne malo byť 394,47 €) a žalovaného zaviazal na zaplatenie tejto sumy spolu s úrokom zo zostatku nesplatennej istiny t. j. zo sumy 972,79 € vo výške 25,5% ročne od 01.06.2017 do zaplatenia.

7. O trovách konania rozhodol podľa § 262 ods. 1 v spojení s § 251 a § 255 ods. 1 CSP.

8. Proti uvedenému rozsudku podal v zákonnej lehote odvolanie žalovaný z dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. b/, h/ a f/ CSP, pretože súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci a súd dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam. Opakovane vyjadril názor, že predmetná zmluva je bezúročná a bez poplatkov nakoľko neobsahuje presný údaj o celkovej čiastke, spojenej so zaplatením úveru, ako aj nesprávnou výškou RPMN. Zdôraznil, že vychádzajúc z počtu splátok a výšky mesačnej splátky, celková splatená suma činí 2.256 € (47 x 48). Po odpočítaní istiny 1.400 € tak celkovú čiastku nákladov tvorí suma 856 € (2.256 - 1.400), oproti čomu je v zmluve uvedená celková výška nákladov 813,99 €. Vychádzajúc z uvedeného zmluva obsahuje aj nesprávny výpočet RPMN. Ďalej namietal, že úroková sadzba vo výške 25,50% je v rozpore s dobrými mravmi, kde poukázal na ust. § 53 ods. 6, účinného v čase uzatvorenia zmluvy, ako aj dôvodovú správu k tomuto ustanoveniu. Podľa priemerných úrokových mier úverov poskytovaných v danom období so splatnosťou od 1 do 5 rokov (v mesiaci 5/2012) bola vo výške 11,15%. V tejto súvislosti poukázal na rozsudok Krajského súdu v Prešove sp.zn. 17 Co 26/2015. S poukazom na ust. § 3 ods. 1 spolu s § 39 OZ je podľa žalovaného

dojednanie o úrokoch neplatné pre rozpor s dobrými mravmi. Vzhľadom na uvedené zmluva neobsahuje údaj o úrokovej sadzbe, v dôsledku čoho je zmluva bezúročná a bez poplatkov. Zároveň opakovane vyjadril názor, že nárok na zmluvné úroky má žalobca (veriteľ) iba do zosplatenia.

9. Odvolateľ ďalej namietal, že súd prvej inštancie sa vôbec nevyjadril k ním vznesenej námietke nedostatku aktívnej vecnej legitímácie žalobcu a tiež sa vôbec nevyjadril k námietke premlčania žalobného návrhu s poukazom na ust. § 103 Obč. zák.. Žalovaný zastáva názor, že premlčacia doba začala plynúť zročnosťou prvej neuhradenej splátky a nie uplynutím lehoty na dobrovoľné plnenie vo vyhlásení mimoriadnej splatnosti dlhu. Z uvedeného dôvodu súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Žalovaný teda navrhol, aby Krajský súd v Košiciach zrušil rozsudok súdu prvej inštancie v celom rozsahu.

10. Žalobca v písomnom vyjadrení k podanému odvolaniu navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok ako vecne správny potvrdil a zaviazal žalovaného na náhradu trov odvolacieho konania. Nesúhlasil s tvrdením žalovaného o nesprávnom údaji o celkovej výške nákladov a výške RPMN. Poukázal na listinu s výpočtom RPMN, ako aj predpis splátok, pričom vo výpočte je vidieť, že 48 splátka úveru bola len vo výške 5,01 €. Poukázal na to, že vzorec výpočtu RPMN právnenému predchodcovi žalobcu do kalkulačky implementoval externý dodávateľ, ktorý garantuje správnosť výpočtu RPMN. Znížená výška poslednej splátky je spôsobená tým, že bankový systém je nastavený na dobu splácania v rokoch, z ktorého dôvodu výška mesačnej splátky je zaokrúhľovaná na celé eurá, avšak žalobca vždy pred poslednou splátkou zasiela dlžníkom informáciu o výšku poslednej splátky. Na základe uvedeného celkové náklady na úver boli vo výške 2214,01 eur ($47 \times 47 + 5,01 = 2214,01 - 1400 = 814,01$ eur). Žalobca nesúhlasí ani s tvrdením žalovaného o tom, že výška úrokovej sadzby 25,50% je v rozpore s dobrými mravmi a teda s poukazom na ust. § 39 OZ neplatná. Žalovaným uvedená hodnota 11,15 % predstavuje priemernú hodnotu, teda tzv. aritmetický priemer. Poukázal na rozsudok NS SR sp.zn. 5Cdo 26/2011. Podľa názoru žalobcu neprimeraným zmluvným úrokom by bol iba taký úrok, ktorý by 4 násobne až 5,5 násobne prevyšoval obvyklú úrokovú sadzbu, čo však nie je tento prípad. Žalobca má za to, že má nárok na zmluvný úrok aj po vyhlásení mimoriadnej splatnosti.

11. Žalovaný v odvolacej replike zotrval na svojich stanoviskách vyjadrených v odvolaní. Poukázal na ust. § 37 ods. 1 OZ, v zmysle ktorého právny úkon sa musí urobiť slobodne a vážne, určite a zrozumiteľne, inak je neplatný a zdôraznil údaje uvedené o počte a výške splátok uvedených v zmluve. Za rozpornú s dobrými mravmi považuje v zmysle ustálenej judikatúry výšku úrokovej sadzby, ktorá viac ako dvojnásobne prevyšuje obvyklú úrokovú mieru (NS SR sp.zn. 1M Cdo1/2009). Ďalej poukázal na ust. § 53c OZ, ktoré ustanovenie sankcionuje prípad, ak v spotrebiteľskej zmluve je predmet a cena uvedená menším písmom ako iná časť takejto zmluvy, absolútnou neplatnosťou zmluvy o úvere, zdôrazniac, že na absolútnu neplatnosť zmluvy o úvere musí súd prihliadať ex offio.

12. Krajský súd v Košiciach ako odvolací súd (§ 34 CSP) prejednal odvolanie žalovaného ako podané včas oprávnenou osobou proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné, bez nariadenia odvolacieho pojednávania v zmysle ust. § 385 ods. 1 CSP a contrario v rozsahu vyplývajúcom z ust. § 379 a § 380 CSP a z hľadísk uplatnených odvolacích dôvodov (§ 365 ods. 1 písm. b/, f/ a h/ CSP) a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu je dôvodné.

13. Odvolací dôvod podľa ust. § 365 ods. 1 písm. b/ CSP je naplnený vtedy, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Tento odvolací dôvod je potrebné vykladať eurokonformne s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva, ktorá predpokladá, že v tomto prípade ide o porušenie procesných práv. Ochrana ohrozených alebo porušených práv a právom chránených záujmov musí byť spravodlivá a účinná tak, aby bol naplnený princíp právnej istoty. Právna istota je stav, v ktorom každý môže legitímne očakávať, že jeho spor bude rozhodnutý v súlade s ustálenou rozhodovacou praxou najvyšších súdnych autorít a ak takejto ustálenej rozhodovacej praxe niet, aj stav, v ktorom každý môže legitímne očakávať, že jeho spor bude rozhodnutý spravodlivo.

14. Odvolací dôvod podľa ust. § 365 ods. 1 písm. f/ CSP je v súdnej praxi vykladaný tak, že musí ísť o také skutkové zistenia, na základe ktorých súd prvej inštancie vec posúdil po právnej stránke a ktoré nemajú v podstatnej časti oporu vo vykonanom dokazovaní. Skutkové zistenia nezodpovedajú

vykonaným dôkazom, ak výsledok hodnotenia dôkazov nie je v súlade s ust. § 191 CSP (do 30.6.2016 s ust. § 132 O.s.p.), a to vzhľadom na to, že súd vzal do úvahy len skutočnosti, ktoré z vykonaných dôkazov alebo z prednesov strán nevyplývali, ani inak nevyšli počas konania najavo alebo opomenul rozhodujúce skutočnosti, ktoré boli vykonanými dôkazmi preukázané alebo vyšli počas konania najavo.

15. Nesprávne sú aj také skutkové zistenia, ktoré súd prvej inštancie založil na chybnom hodnotení dôkazov. Typovo ide o situáciu, kde je logický rozpor v hodnotení dôkazov, prípadne poznatkov, ktoré vyplývajú z prednesov strán alebo ktoré vyšli najavo inak z hľadiska závažnosti (dôležitosti), zákonnosti, pravdivosti, eventuálne vierohodnosti alebo ak výsledok hodnotenia dôkazov nezodpovedá tomu, čo malo byť zistené spôsobom vyplývajúcim z ust. § 192, § 193 a § 205 CSP (do 30.6.2016 z ust. § 133 až 135 O.s.p.).

16. K odvolaciemu dôvodu podľa § 365 ods. 1 písm. h/ CSP (t.j., že rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci), odvolací súd uvádza, že právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením je omyl súdu pri aplikácii práva na správne zistený skutkový stav. O omyl v aplikácii práva ide vtedy, ak súd použil iný právny predpis, než ktorý mal použiť, alebo ak použil síce správny právny predpis, ale nesprávne ho interpretoval na daný prípad.

17. Po preskúmaní napadnutého rozsudku a konania ktoré mu predchádzalo odvolací súd dospel k záveru, že rozsudok je nepreskúmateľný pre nedostatok dôvodov čím došlo k naplneniu odvolacieho dôvodu podľa ust. § 365 ods. 1 písm. b/ CSP.

18. Podľa ust. § 220 ods. 2 CSP v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa žalobca domáhal, aké skutočnosti tvrdil, aké dôkazy označil, aké prostriedky procesného útoku použil, ako sa vo veci vyjadril žalovaný a aké prostriedky procesnej obrany použil. Súd jasne a výstižne vysvetlí, ako posúdil podstatné skutkové tvrdenia a právne argumenty strán, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, ktoré dôkazy vykonal, z ktorých dôkazov vychádzal a ako ich vyhodnotil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil, prípadne odkáže na ustálenú rozhodovaciu prax. Súd dbá, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

19. Rozsudok musí obsahovať odôvodnenie v súlade s citovaným zákonným ustanovením, pretože povinnosť súdu riadne odôvodniť rozhodnutie je odrazom práva strany sporu na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie spôsobu rozhodnutia súdu, ktorý sa vysporiada i so špecifickými námietkami strany sporu. V odôvodnení sa súd rozhodujúci o uplatnenom nároku musí vysporiadať so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a jeho myšlienkový postup musí byť v odôvodnení dostatočne vysvetlený nielen s poukazom na všetky skutočnosti zistené vykonaným dokazovaním, ale tiež s poukazom na právne závery, ktoré prijal; niet v ňom miesta pre dohady a domnienky. Súdne rozhodnutie musí preto obsahovať stručný a jasný výklad opodstatnenosti, pravdivosti, zákonnosti a spravodlivosti výroku. Odôvodnenie má byť prostriedkom kontroly správnosti rozhodnutia nielen pre súd, ktorý ho vydal, ale aj pre súd, ktorý ho bude preskúmať v dôsledku opravného prostriedku, t.j. musí byť preskúmateľné.

20. Z vyššie uvedeného je zrejmé, že o nepreskúmateľný rozsudok ide vtedy, ak dôvody neobsahuje alebo sú nezrozumiteľne podané. Odôvodnenie musí byť úplné v zmysle, že sa vysporiada so všetkými otázkami riešenými v konaní a musí byť v súlade s výrokom. Súd rozhodujúci o uplatnenom nároku sa teda musí vysporiadať so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a jeho závery musia byť dostatočne vysvetlené.

21. Odvolaním napadnutý rozsudok uvedené náležitosti nemá. Odôvodnenie rozsudku nie je dostatočné, pretože sa v ňom jasným, právne korektným a zrozumiteľným spôsobom nevyrovnal so všetkými skutkovými a právnymi skutočnosťami, ktoré sú pre jeho rozhodnutie vo veci podstatné a právne významné. Stranám sporu súd nezrejmil svoje myšlienkové pochody, spôsob hodnotenia dôkazov, zo skutkových zistení nevyvodil právne závery takým spôsobom, aby výsledok rozhodovacej činnosti bol jasný, zrozumiteľný a dostatočne odôvodnený a aby strany sporu nemuseli hľadať odpovede na nastolenú problematiku v rovine dohadov a tak, aby sa s prijatými závermi bolo možné stotožniť ako s logickým záverom procesu poznania nielen právnych záverov, ale aj záverov skutkových, z ktorých právne závery vychádzajú. Zároveň nepodal výklad právneho posúdenia skutkového stavu

podľa relevantných hmotnoprávných zákonných ustanovení. Z týchto dôvodov odvolací súd musí konštatovať, že odôvodnenie napadnutého rozsudku nie je obhájiteľné, v dôsledku čoho je rozsudok nepreskúmateľný.

22. Z obsahu spisu je zrejmé, že žalobca okrem iného namietal, že zmluva neobsahuje obligatórne náležitosti v zmysle § 9 ods. 2 zákona č. 129/2010 Z.z. (vrátane celkovej čiastky spojenej so zaplatením úveru a nesprávnej výške RPMN) spochybňoval aj existenciu podmienok na vyhlásenie mimoriadnej splatnosti dlhu a nárok žalobcov na zmluvný úrok (v prípade ak zmluva nebude posúdená ako bezúročná a bez poplatkov alebo neplatná v časti úroku z omeškania) po vyhlásení mimoriadnej splatnosti úveru a zároveň namietal, že neboli splnené podmienky pre platné postúpenie pohľadávky v dôsledku čoho žalobca nemá v konaní aktívnu vecnú legitimáciu (namietajúc, že nebolo preukázané doručenie výzvy v zmysle § 53 ods. 9 OZ).

23. Išlo pritom o rozhodujúce skutočnosti z hľadiska rozhodnutia vo veci, na ktoré v odôvodnení rozsudku nie je daná žiadna odpoveď.

24. Žalovaný v písomnom vyjadrení zo dňa 28.5.2018 jednoznačne namietal nedostatok aktívnej vecnej legitimácie žalobcu, kde ako predbežnú otázku bolo potrebné skúmať splnenie podmienok pre platné postúpenie pohľadávky v zmysle § 92 ods. 8 zákona o bankách, od právneho predchodcu žalobcu, teda od pôvodného veriteľa (Poštová banka a.s.). Súd prvej inštancie sa touto námietkou napriek uvedenému vo svojom rozhodnutí vôbec nezaoberal a nepodrobil prieskumu, či v danom prípade boli splnené všetky podmienky na platné postúpenie pohľadávky v zmysle ust. § 92 ods. 8 zákona o bankách.

25. Podľa ust. § 92 ods. 8 zákona 483/2001 Z.z. v znení účinnom od 1.1.2009, ak je napriek písomnej výzve banky alebo pobočky zahraničnej banky jej klient nepretržite dlhšie ako 90 kalendárnych dní v omeškaní so splnením čo len časti svojho peňažného záväzku voči banke alebo pobočke zahraničnej banky, môže banka alebo pobočka zahraničnej banky svoju pohľadávku zodpovedajúcu tomuto peňažnému záväzku postúpiť písomnou zmluvou inej osobe, a to aj osobe, ktorá nie je bankou (ďalej len postupník) aj bez súhlasu klienta. Toto právo banka alebo pobočka zahraničnej banky nemôže uplatniť, ak klient ešte pred postúpením pohľadávky uhradil banke alebo pobočke zahraničnej banky omeškaný peňažný záväzok v celom rozsahu vrátane jeho príslušenstva; to neplatí, ak súčet všetkých omeškaní klienta so splnením čo len časti toho istého peňažného záväzku voči banke alebo pobočke zahraničnej banky presiahol jeden rok. Pri postúpení pohľadávky je banka alebo pobočka zahraničnej banky povinná odovzdať postupníkovi aj dokumentáciu o záväzkovom vzťahu, na ktorého základe vznikla postúpená pohľadávka; banka alebo pobočka zahraničnej banky môže postupníkovi poskytnúť informáciu o jednotlivých iných záväzkových vzťahoch medzi bankou alebo pobočkou zahraničnej banky a klientom len za podmienok a v rozsahu ustanovených týmto zákonom.

26. Súd prvej inštancie vec nesprávne právne posúdil, ak v prejednávanej veci neaplikoval pri rozhodovaní citované ust. zákona č. 483/2001 Z.z. o bankách, ktoré sa vzťahuje na prejednanú vec a neskúmal platnosť zmluvy o postúpení žalobou uplatnenej pohľadávky z hľadiska tohto zákonného ustanovenia. Uvedené zákonné ustanovenie stanovuje predpoklady postúpenia bankovej pohľadávky inému subjektu, a to aj nebankovému subjektu bez súhlasu klienta, pričom musí ísť o postúpenie písomnou zmluvou, postúpená môže byť iba tá časť pohľadávky, ktorá zodpovedá nesplácanému dlhu a ktorá je splatná a podmienkou postúpenia je aj omeškanie dlžníka nepretržite dlhšie ako 90 kalendárnych dní so splnením čo len časti peňažného záväzku voči banke, a to napriek písomnej výzve banky. Dané predpoklady sú zákonným predpokladom pre platné postúpenie pohľadávky banky a musia byť splnené v čase postúpenia pohľadávky.

27. Súdna prax je vzácnou jednotná v závere, že v prípade nesplnenia týchto osobitným zákonom stanovených predpokladov pre postúpenie bankovej pohľadávky na nebankový subjekt ide o postúpenie v rozpore so zákonom, kedy je postúpenie pohľadávky v zmysle § 525 ods. 2 Občianskeho zákonníka zakázané (vylúčené). Ide teda o neplatný právny úkon v zmysle § 39 Občianskeho zákonníka, keďže zmluva o postúpení pohľadávok je v rozpore so zákonom o bankách v prípade nesplnenia stanovených podmienok (viď uznesenie Najvyššieho súdu SR zo dňa 24.4.2018 sp.zn. 1 Cdo 147/2017, rozsudok Najvyššieho súdu SR zo dňa 28.3.2018 sp.zn. 7 Cdo 26/2017, uznesenie Najvyššieho súdu SR zo dňa 20.11.2019 sp.zn. 10bdo/92/2018 etc).

28. Splnenie podmienok stanovených v § 92 ods. 8 (do 31.12.2008 ods.7) zákona č. 483/2001 Z.z. o bankách je teda potrebné pre platné postúpenie pohľadávky banky na inú osobu, a iba v prípade splnenia týchto zákonných podmienok je daná aktívna legitímácia postupníka na vymáhanie bankovej pohľadávky.

29. V prípade nároku zo spotrebiteľskej zmluvy, o aký ide aj v prejednávanej veci, súd je povinný ex offico skúmať, či došlo k platnému postúpeniu pohľadávky v zmysle ust. § 92 ods. 8 zákona 483/2001 Z.z. a či je žalobca aktívne legitimovaný na podanie žaloby.

30. Rozborom ustanovenia § 92 ods. 8 (do 31.12.2008 ods.7) bankového zákona, ktoré od schválenia pôvodného znenia zákona do času uzavretia zmluvy úverovej veriteľky a žalobcu o postúpení pohľadávok nedoznalo žiadnej zmeny (odhliadnuc od prečíslovania k 1. januáru 2009 pôvodného odseku 7 na odsek 8, v zmysle čl. III bod 46), treba dospieť k tomu, že celkom jednoznačne definuje podmienky, za akých možno, resp. nemožno postúpiť pohľadávku patriacu banke (ktorou sa v nasledovnom rozumie rovnako ako v zákone i pobočka zahraničnej banky) buď inej banke alebo aj subjektu, ktorý nie je bankou. Prvá veta ustanovenia definuje dve takéto podmienky (nad rámec písomnej formy zmluvy o postúpení a nepotrebnosti súhlasu klienta s takýmto krokom, ktoré predpokladá už § 524 ods. 1 OZ), z ktorých prvou je písomná výzva banky uvažujúcej o postúpení riadne nesplácanej úverovej pohľadávky klientovi, aby pohľadávku splnil, a druhou nepretržité viac než 90 dní trvajúce omeškanie klienta so splnením čo i len časti jeho peňažného záväzku zodpovedajúceho pohľadávke banky. Druhá veta potom obsahuje úpravu situácie, v ktorej (napriek splneniu podmienok postúpenia) banka uplatniť právo pohľadávku postúpiť nebude môcť a to vtedy, ak klient ešte pred postúpením (tu rozumej v čase medzi splnením oboch podmienok podľa prvej vety § 92 ods. 8 (do 31.12.2008 ods.7) bankového zákona a samotným pristúpením k uzavretiu postupovacej zmluvy) svoj omeškaný peňažný záväzok v celom rozsahu vrátane jeho príslušenstva splní; okrem nej ale tiež prípad, v ktorom práve zmienené obmedzenie banky existovať nebude - vtedy, ak súčet všetkých omeškaní klienta so splnením čo i len časti toho istého peňažného záväzku zákonom trval kvalifikovaný čas presahujúci jeden rok. Ostatná (tretia) veta ustanovenia vymedzuje len povinnosť odovzdania postupníkom postupcovi aj dokumentácie preukazujúcej tzv. život právneho vzťahu (resp. pohľadávky) a úpravu týkajúcu sa samotného bankového tajomstva a jeho prelomenia.

31. Odvolaciemu súdu sa žiada povedať, že v rozsudku Najvyššieho súdu SR sp.zn. 1 Cdo 147/2017 z 24.4.2018, ktorý bol publikovaný v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky (R 60/2018) dovolací súd uviedol, že osobitné predpisy môžu upravovať postúpenie pohľadávok v špecifických prípadoch odlišne, resp. môžu upravovať osobitné podmienky, ktorých splnenie je na platné postúpenie pohľadávky potrebné. Podmienky vyplývajúce z § 92 ods. 8 ZoB dovolací súd označil za špeciálne zákonné podmienky, ktoré musia byť splnené v prípade postúpenia čo i len časti pohľadávky banky na tretiu (nebankovú) osobu, nakoľko Zákon o bankách je špeciálnym predpisom vo vzťahu k Občianskemu zákonníku. Tie isté podmienky musia byť splnené aj pri prelomení bankového tajomstva (porovnaj § 92 ods. 8 tretia veta Zákona o bankách), aby nedošlo k jeho porušeniu. Uvedené spolu úzko súvisí, avšak vzájomne sa nevylučuje. Dovolací súd konštatoval, že v prípade, ak by neboli splnené podmienky podľa § 92 ods. 8 prvá veta ZoB pri postúpení bankovej pohľadávky na nebankový subjekt, jednalo by sa o postúpenie v rozpore so zákonom (v tomto prípade so zákonom o bankách), kedy je postúpenie pohľadávky v zmysle § 525 ods. 2 OZ vylúčené (zakázané). Išlo by teda o neplatný právny úkon podľa § 39 OZ. Na absolútnu neplatnosť postúpenia, musí prihliadnuť súd aj bez námietky (z úradnej povinnosti). Ak teda dôjde k postúpeniu pohľadávky, ohľadom ktorej to zákon vylučuje, ide o cesiu neplatnú ex tunc a jej neplatnosť nie je možné zhojiť.

32. Zároveň odvolací súd poukazuje na to, že aj keď súd prvej inštancie v odôvodnení konštatoval, že predmetná zmluva o úvere obsahuje všetky náležitosti podľa § 9 ods. 2 zákona č. 129/2010 Z.z. nie je zrejmé, ako posúdil jednotlivé námietky týkajúce sa obsahových nedostatkov, ktoré vytykal v konaní žalovaný (keďže súd prvej inštancie zameral odôvodnenie iba na splnenie náležitostí podľa § 9 ods. 2 písm. k/ zákona o spotrebiteľských úveroch). Z odôvodnenia tak nie je možné vyvodiť akým spôsobom súd posúdil námietku o nesprávne uvedenej výške celkových nákladov na poskytnutý úver a o nesprávnosti výšky RPMN.

33. Ako nedostatočné odvolací súd vyhodnotil aj odôvodnenie priznaných úrokov z omeškania, keď nie je zrejmé na základe čoho súd považoval za dôvodné priznanie úrokov z omeškania aj za obdobie

po splatnosti (ktorého obdobia sa týkali námietky žalobcu vznesené aj pred súdom prvej inštancie aj v odvolacom konaní). Súd prvej inštancie svoje odôvodnenie zameral iba na vysvetlenie odlišnosti zmluvných úrokov a úrokov z omeškania (odlišností ich funkcií) a na možnosť priznania úrokov a úrokov z omeškania popri sebe. S týmito úvahami odvolací súd súhlasí avšak je potrebné vysporiadať sa s osobitnou situáciou, ktorá vznikne mimoriadnym zosplatnením úveru, kde je potrebné vychádzať zo zmluvného dojednaní medzi stranami sporu.

34. K posúdeniu uvedenej otázky odvolací súd dáva do pozornosti uznesenie Najvyššieho súdu SR zo 16. júna 2020, sp. zn. 5 Cdo 42/2020, kde NS SR dospel k záveru, že v prípade vyhlásenia predčasnej splatnosti úveru veriteľovi náleží úrok z istiny vo výške, akú by pri riadnom plnení povinností dlžník zaplatil ako cenu peňazí.

35. Týmto nesprávnym procesným postupom súd znemožnil žalovanému, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces a tento nedostatok nemožno napraviť v konaní pred odvolacím súdom, čím je naplnený dôvod pre zrušenie rozsudku v zmysle ust. § 389 ods. 1 písm. b/ CSP.

36. Napokon odvolací súd upriamuje pozornosť aj na to, že žalobca podaním z 1.6.2018 zobral žalobu v časti úrokov a úrokov z omeškania vyčíslených ku dňu 31.05.2017 v časti prevyšujúcej sumu 394,47 Eur späť a žiadal konanie v tejto časti zastaviť z dôvodu úhrady vykonanej žalovaným v sume 78,77 Eur.

37. Neboli teda splnené zákonné podmienky na vydanie meritórneho rozsudku v celom rozsahu nároku uplatneného v pôvodnej žalobe.

38. Žalobca môže vziať žalobu späť (§ 144 CSP). Ak je žaloba vzatá späť celkom, súd konanie zastaví (§ 145 ods. 1 CSP). Súd konanie nezastaví, ak žalovaný so späťvzatím žaloby z vážnych dôvodov nesúhlasí (§ 146 ods. 1 prvej vety CSP).

39. Vyššie citované zákonné ustanovenia rešpektujú žalobcu ako dominus litis (pán sporu). Žalobca disponuje konaním nielen tým, že podá žalobu, ale aj tým, že podanú žalobu môže vziať účinne späť. Ak vezme žalobca svoju žalobu späť, ide o procesný úkon voči súdu, ktorým prejavuje svoju vôľu, aby sa nekonalo a o veci meritórne nerozhodovalo. Späťvzatie žaloby, ktorého účinky nastali tým, že sa dostalo do dispozície súdu, nie je možné ďalším úkonom vziať späť a navrátiť tak konanie do pôvodného stavu. Ak teda súdu prvej inštancie dôjde účinný prejav o späťvzatí žaloby, je súd týmto procesným úkonom viazaný a okrem prípadov uvedených v § 146 ods. 1 prvej vety CSP, je povinnosťou súdu konanie zastaviť.

40. Nakoľko v danom prípade z obsahu spisu jednoznačne vyplýva, že žalobca súdu doručil svoj prejav o čiastočnom späťvzatí žaloby, ktorým procesným úkonom je súd viazaný a okrem prípadov uvedených v § 146 ods. 1 prvej vety CSP je povinný konanie zastaviť, došlo v danom prípade k takému nesprávnemu procesnému postupu, ktorým súd znemožnil stranám, vykonávať im patriace procesné práva v takom rozsahu, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces a bol naplnený odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. b/ CSP.

41. Odvolací súd na základe vyššie uvedeného považoval odvolacie námietky žalovaného za dôvodné a preto rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Úlohou súdu po vrátení veci bude vo vzťahu k uplatnenému nároku (nad rámec čiastočného späťvzatia žaloby) dôsledne skúmať najprv aktívnu legitímáciu žalobcu, kde bude potrebné posúdiť, či došlo platne k postúpeniu pohľadávky (žalobca odvodzuje svoju aktívnu legitímáciu od zmluvy o postúpení pohľadávky od pôvodného veriteľa a platnosť zosplatnenia) a iba v prípade, ak dospeje k záveru o aktívnej vecnej legitímácii žalobcu, následne podrobí prieskumu uzatvorenú zmluvu s dôrazom na posúdenie jej platnosti (prípadne absolútnej neplatnosti, ktorú posudzuje súd ex offa). V prípade ak dospeje k záveru o tom, že predmetná zmluva je ako celok platná, následne posúdi platnosť jednotlivých zmluvných dojednaní vrátane dojednaní o zmluvnej odmene, a to aj s posúdením, či dojednaná úroková sadzba je alebo nie je v rozpore s dobrými mravmi. Zároveň sa dôsledne vysporiada s námietkami žalovaného o nedostatočných obsahových náležitostiach zmluvy a posúdi prípadnú bezúročnosť a bezpoplatkovosť zmluvy. Dôsledne posúdi uplatnený nárok v časti zmluvných úrokov s dôrazom na obdobie po zosplatnení. Až následne na základe vyhodnotenia vyššie uvedených skutočností bude možné opakovane vo veci rozhodnúť, pričom súd prvej inštancie svoje rozhodnutie náležite odôvodní tak, aby rozsudok spĺňal všetky požiadavky stanovené v § 220 CSP. Aj keď pred súdom prvej inštancie

žalovaný nevzniesol námietku premlčania, takáto námietka je obsiahnutá v jeho odvolaní, preto v ďalšom konaní bude povinnosťou súdu zaoberať sa aj touto námietkou.

42. V novom rozhodnutí rozhodne súd prvej inštancie opakovane o trovách konania vrátane trov tohto odvolacieho konania.

43. Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Košiciach pomerom hlasov 3 : 0 (§ 393 ods. 2 posledná veta CSP).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 1,2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 1,2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).